

Věc C-797/23

**Shrnutí žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce podle čl. 98 odst. 1
jednacího řádu Soudního dvora****Datum doručení:**

21. prosince 2023

Předkládající soud:

Tribunale Amministrativo Regionale per il Lazio (Itálie)

Datum předkládacího rozhodnutí:

12. prosince 2023

Žalobkyně:

Meta Platforms Ireland Limited

Žalovaný:

Autorità per le Garanzie nelle Comunicazioni

Předmět původního řízení

Žaloba podaná společností Meta Platforms Ireland Limited (dále jen „žalobkyně“) u Tribunale amministrativo regionale per il Lazio (regionální správní soud pro Lazio, Itálie; dále jen „TAR Lazio“) proti usnesení Autorità per le Garanzie nelle Comunicazioni (Úřad pro dohled nad komunikacemi, Itálie; dále jen „AGCom“) č. 3/23/CONS, kterým se stanoví kritéria pro určení spravedlivé odměny za online užití tiskových publikací

Předmět a právní základ žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce

Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce, kterou na základě článku 267 SFEU podal TAR Lazio, směřuje k ověření slučitelnosti článku 43a legge sul diritto d'autore (zákon o autorském právu) a usnesení AGCom č. 3/23/CONS s článkem 15 směrnice (EU) 2019/790 a se zásadami svobody podnikání (články 16 a 52 Listiny základních práv Evropské unie), volné hospodářské soutěže (článek 109 SFEU) a proporcionality

Předběžné otázky

1) Může být článek 15 [směrnice 2019/790] vykládán v tom smyslu, že brání zavedení takových vnitrostátních ustanovení – jako jsou ustanovení stanovená v článku 43a zákona o autorském právu a ustanovení stanovená v usnesení AGCom č. 3/23/CONS – v rozsahu, v němž:

1.a) stanoví povinnosti [poskytovatele služeb informační společnosti (PSIS)] poskytnout odměnu (spravedlivá odměna), nad rámec výlučných práv stanovených v článku 15 směrnice 2019/790, ve prospěch vydavatelů;

1.b) stanoví povinnosti pro samotné PSIS:

- zahájit jednání s vydavateli,
- poskytnout těmto vydavatelům a regulačnímu orgánu informace nezbytné pro účely stanovení spravedlivé odměny,
- a neomezovat viditelnost obsahu vydavatele ve výsledcích vyhledávání až do ukončení jednání;

1. c) svěřují regulačnímu orgánu (AGCom):

- dohledovou a sankční pravomoc,
- pravomoc určit referenční kritéria pro stanovení spravedlivé odměny,
- pravomoc určit, v případě, že se strany nedohodnou, přesnou výši spravedlivé odměny?

2) Brání článek 15 směrnice 2019/790 takovým vnitrostátním ustanovením, jako jsou ustanovení uvedená v bodě 1) výše, která ukládají poskytovatelům služeb informační společnosti povinnost zveřejňovat údaje, jež podléhá dohledu samotného vnitrostátního regulačního orgánu a jejíž nedodržení má za následek uplatnění správních sankcí?

3) Brání výše uvedené zásady svobody podnikání ve smyslu článků 16 a 52 Listiny základních práv Evropské unie, volné hospodářské soutěže ve smyslu článku 109 SFEU a proporcionality ve smyslu článku 52 Listiny základních práv Evropské unie takovým vnitrostátním ustanovením, jako jsou výše uvedená ustanovení, která:

3.a) zavádějí nad rámec výlučných práv uvedených v článku 15 směrnice 2019/790 práva na odměnu, jejichž uplatňování je doprovázeno výše uvedeným stanovením povinnosti poskytovatelů služeb informační společnosti zahájit jednání s vydavateli, povinnosti poskytnout vydavatelům nebo vnitrostátnímu regulačnímu orgánu informace nezbytné pro stanovení spravedlivé odměny, jakož i povinnosti neomezovat viditelnost obsahu vydavatele ve výsledcích vyhledávání během vedení těchto jednání;

3.b) přiznávají vnitrostátnímu regulačnímu orgánu:

- dohledovou a sankční pravomoc,
- pravomoc určit referenční kritéria pro stanovení spravedlivé odměny,
- pravomoc určit v případě, že se strany nedohodnou, přesnou výši spravedlivé odměny?

Uplatňované unijní právo

Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/790 ze dne 17. dubna 2019 o autorském právu a právech s ním souvisejících na jednotném digitálním trhu a o změně směrnic 96/9/ES a 2001/29/ES, zejména bod 1 odůvodnění, bod 83 odůvodnění a článek 15

Listina základních práv Evropské unie, články 16 a 52

Článek 109 SFEU

Uplatňované vnitrostátní právo

Legge 22 aprile 1941, n. 633 (zákon č. 633 ze dne 22. dubna 1941 o autorském právu), článek 43a:

„1. Vydavatelům tiskových publikací, ať už v individuální nebo sdružené či konsorciální formě, se pro online užití jejich tiskových publikací poskytovateli služeb informační společnosti uvedenými v čl. 1 odst. 1 písm. b) legislativního nařízení č. 223 ze dne 15. prosince 2017, včetně společností zabývajících se sledováním médií a shrnováním tisku, udělují výhradní práva na reprodukci a sdělování uvedená v člancích 13 a 16.

2. Tiskovou publikací se rozumí soubor převážně literárních děl novinářské povahy [...]

3. Vydavatelé tiskových publikací jsou osoby, které buď samostatně, nebo ve sdružení či konsorciu vydávají při výkonu hospodářské činnosti publikace uvedené v odstavci 2, a to i v případě, že jsou usazeny v jiném členském státě.

[...]

8. Za online užití tiskových publikací zaplatí poskytovatelé služeb informační společnosti osobám uvedeným v odstavci 1 spravedlivou odměnu. Do šedesáti dnů ode dne nabytí účinnosti tohoto ustanovení přijme Úřad pro dohled nad komunikacemi nařízení pro určení referenčních kritérií pro stanovení spravedlivé odměny, která je uvedena v první větě, přičemž zohlední mimo jiné počet online zobrazení článku, roky činnosti a význam vydavatelů uvedených v odstavci 3 na

trhu a počet zaměstnaných novinářů, jakož i náklady vynaložené oběma stranami na investice do technologií a infrastruktury a ekonomické přínosy plynoucí oběma stranám ze zveřejnění, pokud jde o zviditelnění a příjmy z reklamy.

9. Jednání o uzavření smlouvy o užití práv uvedených v odstavci 1 mezi poskytovateli služeb informační společnosti, včetně společností zabývajících se sledováním médií a shrnováním tisku, a vydavateli uvedenými v odstavci 3 se vedou rovněž s přihlédnutím ke kritériím stanoveným nařízením uvedeným v odstavci 8. Během jednání poskytovatelé služeb informační společnosti neomezují viditelnost obsahu vydavatelů ve výsledcích vyhledávání. [...]

10. Aniž je dotčeno právo podat žalobu k obecným soudům podle odstavce 11, pokud není dosaženo dohody o výši odměny do třiceti dnů od žádosti jedné ze zúčastněných stran o zahájení jednání, může kterákoli ze stran požádat Úřad pro dohled nad komunikacemi o stanovení spravedlivé odměny a ve své žádosti vysvětlit svůj ekonomický návrh. Do šedesáti dnů od žádosti zúčastněné strany [...] Úřad na základě kritérií stanovených v nařízení uvedeném v odstavci 8 uvede, který z formulovaných ekonomických návrhů je v souladu s výše uvedenými kritérii, nebo pokud žádný z návrhů nepovažuje za vyhovující, určí výši spravedlivé odměny z moci úřední.

11. Pokud po stanovení spravedlivé odměny ze strany Úřadu pro dohled nad komunikacemi strany neuzavřou smlouvu, může kterákoli ze stran podat žalobu k obecnému soudu specializovanému na obchodní věci [...]

12. Poskytovatelé služeb informační společnosti, včetně společností zabývajících se sledováním médií a shrnováním tisku, jsou povinni na žádost zúčastněné strany [...] nebo Úřadu pro dohled nad komunikacemi poskytnout údaje nezbytné pro stanovení výše spravedlivé odměny. Splnění povinnosti uvedené v první větě nezbavuje vydavatele uvedené v odstavci 3 povinnosti dodržovat důvěrnost obchodních, průmyslových a finančních informací, o nichž se dozvěděli. Na dodržování informační povinnosti, kterou mají poskytovatelé služeb, dohlíží Úřad pro dohled nad komunikacemi. V případě nesdělení těchto údajů do třiceti dnů od žádosti podle první věty uloží Úřad subjektu, který nesplnil povinnost, správní peněžitou sankci až do výše jednoho procenta obrátu dosaženého v posledním účetním období uzavřeném před oznámením výtky.

[...]

14. Práva uvedená v tomto článku zanikají dva roky po zveřejnění tiskového díla [...]

Usnesení AGCom č. 3/23/CONS ze dne 19. ledna 2023, *Narizení o určení referenčních kritérií pro stanovení spravedlivé odměny za online užití tiskových publikací podle článku 43a zákona č. 633 ze dne 22. dubna 1941.*

Toto usnesení:

- určuje kritéria pro stanovení výše spravedlivé odměny (článek 4), která zahrnují definici základu pro výpočet založeného na příjmech poskytovatelů služeb informační společnosti (dále jen „PSIS“) z reklamy za online užití tiskových publikací vydavatele;
- uvádí povinnosti týkající se zpřístupnění údajů;
- definuje kontrolní pravomoci AGCom a stanoví možnost uložení správní pokuty subjektu, který nesplnil povinnost (článek 5);
- upravuje postup, jak požádat AGCom o stanovení výše spravedlivé odměny, a pravidla souvisejícího řízení, se stanovením možnosti AGCom tuto výši stanovit jednostranně (články 8 až 12)

Stručný popis skutkového stavu a řízení

- 1 Žalobkyně poskytuje evropským uživatelům, včetně italských, řadu online služeb, včetně služby Facebook, která je přístupná na adrese www.facebook.com, jakož i prostřednictvím aplikací pro mobilní zařízení. Někteří vydavatelé tisku sdílejí úryvky nebo odkazy na svůj obsah na své stránce na Facebooku spolu s odkazem směřujícím uživatele na webové stránky vydavatele. Jednotliví uživatelé Facebooku tak mají přístup k celým publikacím na této stránce a mohou také komentovat příspěvek vydavatele nebo jej sdílet na svém profilu na Facebooku, čímž generují další návštěvnost webových stránek vydavatele.
- 2 Článek 1 legislativního nařízení č. 177 ze dne 8. listopadu 2021 vložil do zákona o autorském právu článek 43a. Dne 19. ledna 2023 přijal AGCom zejména na základě odstavce 8 tohoto článku 43a usnesení č. 3/23/CONS.
- 3 Žalobkyně měla za to, že tato právní úprava je v rozporu s unijním právem a italskou Ústavou, a proto podala žalobu k TAR Lazio, kterou napadla dotčené usnesení. AGCom a Federazione Italiana Editori Giornali (Italská federace vydavatelů novin) vstoupily do řízení s návrhem na zamítnutí žaloby.

Hlavní argumenty účastníků původního řízení

- 4 Žalobkyně tvrdí, že článek 43a zákona o autorském právu, na jehož základě bylo přijato usnesení č. 3/23/CONS, se výrazně liší od článku 15 směrnice 2019/790 v následujících ohledech:
  - zavedení práva na odměnu („spravedlivou odměnu“) ve prospěch vydavatelů novin, které není stanoveno v článku 15;
  - určení významných omezení smluvní svobody hospodářských subjektů;

- stanovení možnosti požádat AGCom o určení výše spravedlivé odměny, v případě neúspěchu jednání mezi stranami, na základě řady nejasných a svévolných kritérií;
- zavedení povinnosti neomezovat viditelnost obsahu vydavatelů ve výsledcích vyhledávání během jednání, jakož i povinnosti PSIS zveřejňovat údaje;
- udělení sankčních pravomocí AGCom v souvislosti s povinnostmi PSIS poskytovat údaje.

5 Na podporu své žaloby předkládá žalobkyně zejména následující žalobní důvody:

a) Rozpor výše uvedeného článku 43a a usnesení č. 3/23/CONS s unijním právem.

Žalobkyně uvádí, že zatímco článek 15 směrnice (EU) 2019/790 ponechává vydavatelům novin smluvní volnost při rozhodování o odmítnutí nebo poskytnutí bezplatné licence, článek 43a zavedl právo na odměnu v podobě smluvní povinnosti, která výrazně omezuje smluvní volnost hospodářských subjektů a s níž je spojena platební povinnost. Rovněž se dovolává porušení zákazu *gold platingu* (zákazu zavádět nebo zachovávat vyšší úroveň regulace, než je minimum vyžadované unijními směrnici), což vede k omezení hospodářské soutěže v neprospěch podniků a občanů, jakož i k porušení svobody podnikání. Povinnosti uložené PSIS navíc podle jejího názoru porušují zásadu proporcionality a brání poskytování služeb v Itálii společnostmi usazenými v jiných členských státech nebo je činí výrazně méně atraktivními.

b) Porušení zásady „země původu“ a volného pohybu služeb, podle níž PSIS podléhá právu a jurisdikci orgánů členského státu, v němž je usazen (a nikoli také různým právním předpisům a orgánům členských států Evropské unie, v nichž poskytuje služby). Článek 43a a usnesení č. 3/23/CONS naopak zavádějí další vnitrostátní povinnosti pro PSIS, kteří nejsou usazeni v Itálii, jako je žalobkyně, nad rámec povinností stanovených členským státem usazení.

c) Neoznámení Evropské komisi v souladu se směrnicí (EU) 2015/1535: článek 43a a usnesení č. 3/23/CONS se na žalobkyni nevztahují, neboť nebyly oznámeny Komisi v souladu s články 5 a 6 směrnice (EU) 2015/1535, přestože zavedly technický předpis podléhající předchozímu oznámení.

Stručné odůvodnění žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce

6 Předkládající soud připomíná, že článek 43a zákona o autorském právu zavedl ustanovení o spravedlivé odměně, jejíž stanovení je předmětem jednání mezi stranami (PSIS a vydavatelé). Nedojde-li k dohodě, může po uplynutí lhůty 30 dní každá ze stran předložit věc AGCom, který do následujících 60 dnů na základě kritérií stanovených v usnesení č. 3/23/CONS uvede, který z předložených ekonomických návrhů je v souladu s těmito kritérii, nebo pokud žádný z návrhů

nepovažuje za vyhovující, určí výši spravedlivé odměny z moci úřední. Podle předkládajícího soudu může stanovení spravedlivé odměny ze strany AGCom omezit svobodu jednání stran a narušit zásadu svobody podnikání.

- 7 Rovněž uvádí, že článek 43a zavádí přítomnost třetí strany, AGCom, s pravomocemi: regulačními (určení referenčních kritérií pro stanovení spravedlivé odměny); rozhodovacími (stanovení výše spravedlivé odměny); nařizovacími (uložení povinnosti stranám zpřístupnit „údaje nezbytné pro stanovení výše spravedlivé odměny“) a sankčními.
- 8 Předkládající soud zdůrazňuje, že ze srovnání se směrnicí 2019/790 vyplývá, že článek 43a rozšiřuje unijní regulační rámec nejen tím, že do něj vkládá zásadní ekonomickou konotaci (neupravenou článkem 15 směrnice), ale také tím, že stanoví soubor povinností pro PSIS a pravomocí ve prospěch vnitrostátního regulačního orgánu, které nejenže nemají oporu v unijní právní úpravě, ale především vedou k pochybnostem o slučitelnosti italské právní úpravy se směrnicí 2019/790.
- 9 Předkládající soud zdůrazňuje, že tyto pochybnosti vyjádřil rovněž Autorità Garante della Concorrenza e del Mercato (Úřad pro hospodářskou soutěž a trh, Itálie), který shledal, že ustanovení obsažené v článku 43a zřejmě překračuje meze stanovené unijním normotvůrcem tím, že zavádí prvky, které nejsou stanoveny unijní právní úpravou, a určuje mechanismy vyjednávání omezující smluvní volnost hospodářských subjektů. Rovněž konstatoval, že směrnice (EU) 2019/790 je dostatečně podrobná a že jakákoli další úroveň regulace by mohla ohrozit jednotnost uplatňování směrnice v členských státech.
- 10 Předkládající soud dále odkazuje na rozsudek Soudního dvora ve věci C-401/19 (zejména body 32, 46, 63, 65, 66, 67) týkající se výkladu článku 17 směrnice 2019/790, a tedy povinností uložených poskytovatelům služeb pro sdílení obsahu online pro účely ochrany autorských práv. Předkládající soud uvádí, že mezi článkem 15 a článkem 17 uvedené směrnice existuje úzká souvislost, a zdůrazňuje, že z uvedeného rozsudku vyplývá ústřední význam dodržování zásady proporcionality.
- 11 Předkládající soud zejména poukazuje na to, jak Soudní dvůr upřesnil, že „je-li dotčeno více základních práv a zásad zakotvených ve Smlouvách, musí být při posuzování dodržování zásady proporcionality zachován nezbytný soulad požadavků vážících se k ochraně dotčených jednotlivých práv a zásad a spravedlivá rovnováha mezi nimi“ (bod 66) a že „za účelem splnění požadavku proporcionality musí mimoto právní úprava, která s sebou přináší zásah do základních práv, stanovit jasná a přesná pravidla upravující rozsah a použití předmětného opatření a stanovit minimální požadavky, tak aby osoby, jejichž výkon těchto práv je omezen, měly dostatečné záruky umožňující je účinně chránit proti riziku zneužití. Taková právní úprava musí zejména vymezit okolnosti a podmínky, za nichž může být přijato takové opatření, čímž zaručí, že se zásah omezí na to, co je nezbytně nutné“ (bod 67).

- 12 Předkládající soud považuje za nezbytné ověřit slučitelnost vnitrostátních ustanovení se zásadou proporcionality, jak ji vykládá Soudní dvůr. Podle předkládajícího soudu nemusí být poskytnutí spravedlivé odměny, kterou PSIS povinně vyplácí vydavatelům, přiměřené nejen ve vztahu k ochraně práva na komunikaci nebo informace, ale především ve vztahu k homogenizaci tiskových publikací (chráněných kromě výlučných práv také poskytnutím spravedlivé odměny), a to ve srovnání s obsahem (šířeným rovněž na internetu) chráněným autorským právem. Tato nepřiměřenost vyvstává i s ohledem na významné intervenční pravomoci udělené AGCom.
- 13 Srovnání ustanovení článku 15 směrnice 2019/790 s ustanoveními obsaženými v článku 43a zákona o autorském právu a v usnesení AGCom č. 3/23/CONS vedlo TAR Lazio k podání žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce k Soudnímu dvoru. Předběžné otázky, které předkládající soud uvedl, jsou podle jeho názoru relevantní pro řešení sporu, který mu byl předložen.